

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4025/23
28.3.2024. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Марине Јакић, председника већа, Ивана Илића и Татјане Обренчевић, чланова већа, у парници тужиоца Општа болница у Вршцу, ул. Абрашевића бб, коју заступају директор др. Иван Ивановић и пуномоћник адвокат Радивоје Зекић из Вршца, ул. Анђе Ранковић бр. 2, против туженог АА из ..., кога заступа адвокат Данило Раичевић из Београда, Љубљанска 13, ради накнаде штете и по противтужби туженика ради ништавости уговора, одлучујући о жалбама странака изјављеним на пресуду Вишег суда у Панчеву П. 15/22 од 07.06.2023. године, у седници одржаној 28.03.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Панчеву П. 15/22 од 07.06.2023. године у ставу првом изреке и **ДЕЛИМИЧНО УСВАЈА** тужбени захтев и тужени АА се **ОБАВЕЗУЈЕ** да тужиоцу Општој болници Вршац плати 84.127,82 динара са законском затезном каматом од 21.03.2023. године до исплате у року од 15 дана од пријема пресуде, а у преосталом делу става првог и у ставу другом иста пресуда се **ПОТВРЂУЈЕ** а жалба тужиоца **ОДБИЈА** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о парничним трошковима из става трећег пресуде Вишег суда у Панчеву П. 15/22 од 07.06.2023. године тако да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка.

Свака странка сноси своје трошкове другостепеног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Ставом првим побијане пресуде је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезе да тужиоцу на име накнаде штете због неизвршења уговора о специјализацији плати 8.637.288,85 динара са законском затезном каматом од

подношења тужбе до исплате и још 84.127,82 динара са законском затезном каматом од 20.12.2021. године до исплате. Ставом другим је усвојен противтужбени захтев и утврђено је да је ништава одредба из члана 6 уговора о специјализацији од 02.07.2018. године којом је предвиђено да специјализант у случају прекида радног односа пре истека времена одређеног уговором о специјализацији послодавцу плаћа штету у висини нето плате лекара специјалисте на дан раскида радног односа за период неодраженог рада који је био дужан да проведе у радном односу. Ставом трећим тужилац је обавезан да туженику плати парничне трошкове од 337.000,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против ове пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу из свих разлога предвиђених у члану 373 став 1 ЗПП а тужени је благовремено изјавио жалбу на решење о парничним трошковима и обе странке су тражиле трошкове другостепеног поступка.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 386 ЗПП и одлучио као у изреци из ових разлога.

У спроведеном поступку нема битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1,2,3,5,7 и 9 ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се указује жалбом јер је побијана пресуда довољно образложена, а нема ни друге недостатке због којих њена правилност не би могла да се испита.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац и тужени су 14.07.2017. године закључили уговор о раду по којем је тужилац у Општој болници Вршац засновао радни однос на неодређено време на радном месту ... у служби Тужилац и тужени су 02.07.2018. године закључили уговор о специјализацији којим се тужилац обавезао да туженику омогући обављање специјалистичког стажа и полагање специјалистичког испита из области ... у трајању од четири године с тим да специјализант за време специјалистичког стажа остварује накнаду зараде и друга примања у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама и Колективним уговором за Општу болницу у Вршцу. Специјализант се обавезао да обави специјалистички стаж према утврђеном програму Министарства здравља РС и да одмах по завршетку стажа пријави полагање специјалистичког испита на одговарајућем факултету, а чланом 5 уговора, да после положеног специјалистичког испита остане у радном односу у Општој болници у Вршцу најмање двоструко дуже време од трајања специјализације. Чланом 6 уговора је предвиђено да специјализант уколико раскине радни однос пре истека времена предвиђеног у члану 5 уговора послодавцу плаћа штету у висини нето плате лекара специјалисте на дан раскида радног односа за период неодраженог рада који је био дужан да проведе у радном односу код послодавца који га је упутио на специјализацију и да послодавцу плати трошкове специјализације на име уписа, одвојеног живота и остале трошкове са припадајућом каматом.

Тужени је у предвиђеном четворогодишњем року завршио специјалистички стаж а на Универзитету одбране – Медицински факултет ВМА у Београду је 21.12.2021.

године положио специјалистички испит и стекао стручни назив ..., а затим је 24.12.2021. године послодавцу отказао уговор о раду. Решењем тужиоца од 19.01.2022. године је утврђено да туженику на његов захтев предстаје радни однос 20.01.2022. године на основу члана 178 Закона о раду.

Тужилац је име трошкова туженикове специјализације за прву годину специјалистичког стажа платио 132.800,00 динара - 19.11.2018. године, за другу годину 125.000,00 динара - 22.11.2019. године, за трећу годину 150.000,00 динара – 12.01.2021. године, за четврту годину 125.000,00 динара – 09.12.2021. године а на име трошкова пријаве и полагања специјалистичког испита и издавање уверења о положеном специјалистичком испиту 36.500,00 динара – 20.12.2021. године, што све износи 569.300,00 динара.

Тужени је у току првостепеног поступка, на име трошкова специјализације 13.02.2023. године уплатио тужиоцу 633.244,87 динара и тиме је исплатио главницу и затезну камату од подношења тужбе до уплате. Из налаза вештака економисте произлази да износ од 84.127,82 динара представља обрачунату затезну камату од дана када је тужилац платио сваки појединачни трошак специјализације до дана исплате главнице.

Одредбом из члана 174 ст.8 и 9 Закона о здравственој заштити, важећег на дан закључења уговора о специјализацији (“Службени гласник РС” бр. 107/05...113/17) је била предвиђена обавеза здравственог радника да са установом која га упућује на специјализацију закључи уговор о правима обавезама и одговорностима за време стручног усавршавања у току специјализације и да у здравственој установи из Плана мреже здравствених установа проведе у радном односу двоструко дужи период од трајања специјализације по положеном специјалистичком испиту. Овим законом нису биле предвиђене последице повреде обавезе специјализанта да после положеног специјалистичког испита остане на раду код послодавца који га је упутио на специјализацију најмање двоструко дуже време од трајања специјализације. Одлукама Уставног суда од којих су неке приложене у списе првостепеног поступка је утврђено да одредбе правилника већег броја здравствених установа које су предвиђале да запослени ако пре истека времена из чл. 184 ст.8 Закона о здравственој заштити прекине радни однос у установи која га је упутила на специјализацију, враћа зараду која му је исплаћена за време специјализације нису у складу са Уставом, односно да су супротне одредби из члана 60 став 4 Устава.

Законом о здравственој заштити (“Службени гласник РС” 25/19) који је важио у време када је тужени отказао уговор о раду, у члану 175 став 6 и 8 је предвиђена обавеза здравственог радника да у здравственој установи проведе двоструко дужи период од трајања специјализације коју је финансирао послодавац, а здравствени радник изузетно може да раскине уговор о раду пре истека тог рока уз обавезу да послодавцу накнади трошкове специјализације који не обухватају износ зараде и накнаде зараде здравственог радника за време трајања специјализације.

Погодба којом је уговорена накнада која се обрачунава према нето плати лекара специјалисте на дан престанка радног односа и броју месеци неодраженог рада код

послодавца након положеног специјалистичког испита је ништава. Она по својој садржини представља уговорну казну за случај да лекар специјалиста изјави отказ уговора о раду пре истека времена предвиђеног уговором о специјализацији и Законом о здравственој заштити. Одредбом из члана 178 Закона о раду запосленом је гарантовано право на отказ уговора о раду уз поштовање форме отказа и отказног рока, а са друге стране послодавцу није дато овлашћење да условљава останак запосленог на раду за одређени период плаћањем унапред одређене своте, јер би то било у супротности са одредбом из члана 60 став 1 и 2 Устава РС.

Одредба из члана 6 уговора о специјализацији у делу у којем је предвиђена обавеза лекара да у случају престанка радног односа пре уговореног времена плати накнаду у висини нето плате лекара специјалисте према броју неодражених месеци нема допуштен основ и ништава је по одредби из члана 103 у вези члана 52 ЗОО. Уговор опстаје без ништаве погодбе јер она није била услов за закључење уговора. Послодавац по одредби из члана 104 став 1 ЗОО нема право да тражи исплату по ништавој погодби и стога је ставом првим побијане пресуде правилно одбијен захтев за исплату износа од 8.637.288,85 динара са припадајућом каматом.

Одлука из става првог којом је одбијен тужбени захтев за износ од 84.127,82 динара је донета погрешном применом материјалног права. Тужени је отказао уговор о раду три дана након полагања специјалистичког испита, па износи које је тужилац платио за тужениково стручно усавршавање представљају стварну штету из чл.262 ст.2 ЗОО, услед повреде уговора о специјализацији. За тужиоца је штета настала у новцу исплатом сваког појединачног износа, па би по одредби из члана 186 ЗОО тужиоцу припадала камата од уплате сваког износа до враћања главнице. Тужени је вратио главницу 13.02.2023. године и део камате од подношења тужбе до исплате. Износ од 84.127,82 динара представља неисплаћену камату од уплате сваког појединачног износа на име трошкова специјализације до исплате главнице. Дospelа неисплаћена камата за наведени период је у тренутку исплате главнице постала самостално потраживање, па тужилац на обрачунату неисплаћену камату има право на затезну камату од истицања захтева за исплату по одредби из члана 279 став 2 ЗОО. Захтев за исплату обрачунате доспеле неизмирене камате је истакнут поднеском од 21.03.2023. године, па тужени од тада до исплате дугује камату на овај износ и због тога је првостепена пресуда преиначена делимичним усвајањем тужбеног захтева за износ од 84.127,82 динара са законском затезном каматом од 21.03.2023. године до исплате. Захтев за затезну камату је у преосталом делу правилно одбијен.

Решење о парничним трошковима је преиначено због преиначења одлуке о главној ствари. Тужени није оспоравао обавезу враћања стварних трошкова специјализације, али је оспоравао захтев за камату, а тужилац је због делимичног испуњења у току парнице смањио захтев за исплаћени износ. С обзиром да су обе странке делимично успеле у спору и да су имале приближно исте трошкове на основу члана 153 став 2 ЗПП је одлучено да свака странка сноси своје трошкове целог поступка. Преиначење првостепеног решења о парничним трошковима је последица делимичног усвајања тужбеног захтева и у вези стим измењеног успеха странака, па нема потребе да се по тужениковој жалби на трошкове првостепеног поступка даје посебно образложење.

Из наведених разлога на основу члана 390, 394 тачка 4 и 165 став 2 и 166 ЗПП је одлучено као у изреци.

**Председник већа-судија
Марина Јакић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић